

Kalejdoskop 100 lat

W stulecie odzyskania niepodległości

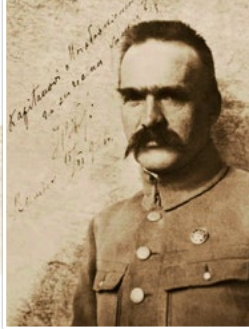
Rok 2018 w całym kraju upływa pod znakiem obchodów stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Gdański Uniwersytet Medyczny chce potraktować to wydarzenie jako przyczynek do pokazania zmian, jakie na przestrzeni ostatnich 100 lat nastąpiły w polskiej nauce, z uwzględnieniem obszarów nam szczególnie bliskich – szeroko pojętej historii medycyny i farmacji. Cykl pt. *Kalejdoskop 100 lat* będzie przybliżał kluczowe wydarzenia, osiągnięcia i postaci z historii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

Powstanie Akademii Lekarskiej w Gdańsku i jej dalszy rozwój byłby niemożliwy bez grupy osób całkowicie jej oddanej. Począwszy od studentów, przez pracowników administracji, wykładowców po każdą z postaci, które tuż po wojnie zdecydowały się na podjęcie wielkiego wyzwania zbudowanie od podstaw polskiej uczelni medycznej. W kolejnym odcinku cyklu *Kalejdoskop 100 lat* przedstawiamy sylwetki profesorów **Stanisława Hillera**, **Włodzimierza Mozołowskiego**, **Tadeusza Pawlasa**, **Michała Reichera** oraz **Józefa Tymińskiego**, którzy w gorącym okresie walki o niepodległą Polskę i w pierwszym dwudziestoleciu jej istnienia nie szczędzili trudów dla wspólnej sprawy. Po latach, w Gdańsku z tym samym entuzjazmem i zapałem, jakby niepomni bagażu doświadczeń i lat, poświęcili swe zdolności, wiedzę i siły tworzeniu nowej uczelni. Prezentowany materiał opracowany został na podstawie wystawy w Bibliotece Głównej, którą można było oglądać do końca czerwca.

Koordinatorami działań związanych ze stuleciem odzyskania przez Polskę niepodległości w naszej Uczelni są: Marek Bukowski z Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Joanna Śliwińska, rzecznik prasowy GUMed przy udziale m.in. Biblioteki Głównej, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Archiwum oraz Chór GUMed.

Marek Bukowski,
Joanna Śliwińska

PROF. WŁODZIMIERZ MOZOŁOWSKI

Fotografia sierżanta medycznego Włodzimierza Mozołowskiego z 1918 r.
Źródło: materiały prof. dr. hab. W. Makarewicza

Zdjęcie marszałka J. Piłsudskiego, z dedykacją dla Włodzimierza Mozołowskiego; Behweder 1921 r.
Źródło: materiały prof. dr. hab. W. Makarewicza

niepodległa

PROF. STANISŁAW HILLER

Przez trzy lata (1959-1962) prof. Stanisław Hiller był prorektorem AMG, kuratorem Bratniej Pomocy Studentów ALG. Jako reprezentant ALG uczestniczył w pracach Wojewódzkiego Komitetu Opieki nad Młodzieżą Akademicką, często wyrażając swe zdanie, odmienne od życzeń czynników państwowych. W konsekwencji wnioski władz Uczelni o nadanie Mu Krzyża Oficerskiego Orderu Odrodzenia Polski zostały odrzucone.

Na emeryturę przeszedł w 1962 r., aż do śmierci sprawując funkcję kuratora Katedry Histologii i Embriologii.

Prof. Stanisław Hiller był autorem 30 prac naukowych i 86 rozdziałów w podręcznikach dla studentów i lekarzy, artykułów o charakterze popularno-naukowym.

Śladami życia Stanisława Hillera: żołnierz Legionów Piłsudskiego, nauczyciel akademicki, obywatel Polski / Jerzy Dybicki. Gdańsk: Via Medica, 2008

niepodległa

PROF. TADEUSZ PAWLAS

Tadeusz Pawlas we wrześniu 1914 r. wstąpił do Legionów Polskich i w latach 1914-1916 odbył kampanię wojenną.

Był lekarzem batalionowym 3. pułku piechoty (w randze porucznika od grudnia 1915 r.), a w latach 1916-1918 był lekarzem pułkowym 2. pułku ułanów II Brygady. W lutym 1918 r. był internowany przez Austriaków w obozie w Witkowicach pod Krakowem, z którego wypuszczono go w kwietniu 1918 roku.

W połowie listopada 1918 r. wstąpił w randze kapitana do formującego się Wojska Polskiego jako lekarz pułkowy 2. pułku szwoleżerów.

Dr Tadeusz Pawlas ze swoim personelem – żołnierzami z oddziału sanitarnego III Batalionu 3. p. p. Legionów Polskich, pod Kostuchówką, marzec 1916 r.; autor: Tadeusz Pawlas (?).
Źródło: Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, nr inw. MJP/5785

niepodległa

DR JÓZEF TYMIŃSKI

W 1918 r. wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej*. W 1920 r. wstąpił do Wojska Polskiego jako lekarz wojskowy. W 1923 r. został starszym ordynatorem Oddziału Chirurgicznego Szpitala Wojskowego w Wilnie.

W latach 1924-1933 pracował jako starszy asystent, a następnie adiunkt Kliniki Chirurgii Uniwersytetu Stefana Batorego. W 1925 r. odbywał staż w Paryżu i Strasburgu.

W 1926 r. obronił pracę doktorską, której promotorem był prof. Kornel Michejda. W kolejnych latach był naczelnikiem Szpitala Kolejowego w Wilnie, a w 1945 r. został oddelegowany z polecenia Pełnomocnika Rządu RP dla Ziemi Odzyskanych do Zielonej Góry, by zorganizować tam szpital powiatowy.

* POW – Polska Organizacja Wojskowa – tajna organizacja wojskowa powstała w sierpniu 1914 r. w Warszawie z inicjatywy J. Piłsudskiego, w celu walki z rosyjskim zaborcą. Była to pierwsza niepodległościowa organizacja paramilitarna stanowiąca szkielet Wojska Polskiego. Dowódcami POW w prowadzeniu prac i akcji konspiracyjnych, wywiadowczych, dywersyjnych i partyzanckich stanowiły cenne dorobek pokolenia walczącego o niepodległość Polski.

Po lewej grupa czterech oficerów Wojska Polskiego, po środku porucznik lekarz Józef Tymiński, chłopczyk – Witold Tymiński (późniejszy profesor AMG), Zenobia i Maria Tymińskie (żona i matka porucznika), ZIABKI, powiat dziśnieński, 1922 r.
Źródło: ze zbiorów rodzinnych parstwa Tymińskich

niepodległa